

PHÁP LUẬT VỀ QUẢN LÝ CHẤT THẢI RẮN SINH HOẠT VÀ THỰC TIỄN ÁP DỤNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH ĐẮK LẮK

Trịnh Thị Thủy¹, Đặng Thị Nhung¹

Ngày nhận bài: 20/6/2023; Ngày phản biện thông qua: 28/9/2022; Ngày duyệt đăng: 30/9/2023

TÓM TẮT

Đắk Lắk là tỉnh nằm ở trung tâm vùng Tây Nguyên với nhiều tiềm năng, lợi thế để phát triển kinh tế, đời sống của người dân được cải thiện nhưng cũng kéo theo sự gia tăng lượng lớn chất thải rắn sinh hoạt. Công tác quản lý chất thải rắn sinh hoạt đã đạt được những kết quả nhất định, môi trường ngày càng được cải thiện, nhiều dự án đang tiếp tục được đầu tư xây dựng. Tuy nhiên, thực tiễn hoạt động quản lý chất thải rắn sinh hoạt vẫn còn nhiều tồn tại, bất cập. Rác thải rắn chưa được phân loại tại nguồn, công tác vận chuyển và xử lý chưa đáp ứng được yêu cầu, các chính sách và quy định chưa đầy đủ, nhận thức của hộ gia đình về bảo vệ môi trường còn hạn chế. Trên cơ sở phân tích thực trạng thực hiện pháp luật về quản lý chất thải rắn sinh hoạt trên địa bàn tỉnh, bài viết phân tích nguyên nhân của những tồn tại, hạn chế trong quản lý chất thải rắn sinh hoạt, từ đó đưa ra một số giải pháp góp phần nâng cao công tác quản lý chất thải rắn sinh hoạt trên địa bàn tỉnh trong thời gian tới.

Từ khóa: Pháp luật; quản lý; chất thải rắn sinh hoạt; Đắk Lắk.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Đắk Lắk là một tỉnh có vị trí chiến lược về chính trị cũng như phát triển kinh tế trong khu vực Tây Nguyên. Tình hình kinh tế - xã hội của tỉnh Đắk Lắk 6 tháng đầu năm 2023 đã đạt được những kết quả đáng ghi nhận. Tổng sản phẩm (GRDP - Gross Regional Domestic Product) 6 tháng đầu năm 2023 trên địa bàn toàn tỉnh (giá so sánh 2010) ước đạt 24.933,6 tỷ đồng, đạt 39,58% kế hoạch, tăng 4,01% so với cùng kỳ năm trước (Báo cáo tình hình kinh tế - xã hội tháng 6 và 6 tháng năm 2023 tỉnh Đắk Lắk) (Cục thống kê tỉnh Đắk Lắk, 2023). Bên cạnh ưu tiên phát triển kinh tế, tỉnh Đắk Lắk luôn quan tâm tới vấn đề bảo vệ môi trường. Ủy ban nhân dân (UBND) luôn chú trọng ban hành các văn bản để triển khai thực hiện có hiệu quả nhằm góp phần đưa công tác quản lý nhà nước về chất thải trên địa bàn đi vào nền nếp, giữ vững kỷ cương pháp luật, đáp ứng kịp thời yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội của địa phương. Trên cơ sở của Luật Bảo vệ môi trường 2020 (Quốc hội, 2020), tại khoản 11 Điều 3 Nghị định số 08/2022/NĐ-CP ngày 10/01/2022 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều của Luật Bảo vệ môi trường quy định “Chất thải rắn sinh hoạt (còn gọi là rác thải sinh hoạt) là chất thải rắn phát sinh trong sinh hoạt thường ngày của con người”. UBND tỉnh đã ban hành Quy định về quản lý chất thải rắn sinh hoạt, chất thải rắn công nghiệp thông thường, chất thải rắn xây dựng và bùn thải trên địa bàn tỉnh Đắk Lắk (ban hành kèm theo Quyết định số: 27/2022/QĐ-UBND ngày 21 tháng 7 năm 2022 của UBND tỉnh Đắk Lắk). Trong quá trình thực hiện quản lý

chất thải rắn sinh hoạt (CTRSH), tỉnh Đắk Lắk đã chú trọng công tác thu gom, vận chuyển và xử lý. Tỷ lệ chất thải rắn ở đô thị được thu gom, xử lý, ước đạt 91% (Nghị quyết số 56/NQ-HĐND ngày 21/12/2022 của HĐND tỉnh) (Hội đồng nhân dân tỉnh Đắk Lắk, 2022). Mạng lưới thu gom được trải rộng khắp toàn tỉnh. Dịch vụ công ích về thu gom, vận chuyển CTRSH đã được các địa phương thực hiện xã hội hóa. Theo Báo cáo hiện trạng môi trường tỉnh Đắk Lắk giai đoạn 2016 - 2020 của Sở Tài nguyên và Môi trường thì toàn tỉnh có 17 đơn vị hoạt động trong lĩnh vực thu gom, vận chuyển và xử lý CTRSH theo hình thức xã hội hóa, 100% các đô thị và trung tâm huyện lỵ đều có tổ chức dịch vụ vệ sinh đô thị (Sở Tài nguyên và Môi trường, 2021). Tuy nhiên, trong quá trình quản lý chất thải rắn sinh hoạt vẫn còn những hạn chế như hộ gia đình thực hiện phân loại rác tại nguồn chưa đúng quy định, về phía cơ quan chưa có thiết bị, phương tiện phù hợp để thu gom các loại chất thải rắn sinh hoạt đã phân loại, hoạt động xử lý chất thải rắn sinh hoạt chủ yếu bằng hình thức chôn lấp, các chế tài quy định về xử phạt đối với các hành vi vi phạm về bảo vệ môi trường đối với CTRSH còn chưa đủ sức răn đe, mức thi hành cưỡng chế có hiệu lực chưa cao dẫn đến hiệu quả quản lý chưa đáp ứng được yêu cầu đặt ra. Những hạn chế đó xảy ra là do nhiều nguyên nhân, trong đó có hệ thống pháp luật chưa hoàn thiện, nhận thức từ phía hộ gia đình, sự quyết liệt từ phía cơ quan quản lý. Vấn đề quản lý chất thải rắn đang được các cá nhân quan tâm như Luận văn thạc sĩ của Lưu Việt Hùng năm 2009 nghiên cứu “Pháp luật về quản lý chất

¹Khoa Kinh tế, Trường Đại học Tây Nguyên;

Tác giả liên hệ: Trịnh Thị Thủy; ĐT: 0972344322; Email: ttthuy@ttn.edu.vn.